

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	18 kor. — fill.
Egy évre	5	Fel évre	8
Három évre	15	Negyed évre	4
Egy óra	1	Egy óra	70

Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Hj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Nincs más megoldás!

Irta: **Bakonyi Samu.**

Szell Kálmán őszintén megmondta, hogy el se tudta volna képzelni azt az erős, kitartó ellenállást, melyet a függetlenségi párt és mögötte a nemzet a katonai javaslatokkal szemben kifejtett. Előrelátásának teljes hiánya buktatta meg. Harminczhat esztendő alatt ez a nemzet az ellenzéknek sokszor erős harcza után ugyan, de mégis a „többségi akarat” teljes készségével annyi áldozatot hozott az „egységes” hadsereg czéljaira, hogy Szell Kálmán zavartalan optimizmussal merete kérni az újabb nagy áldozatokat, anélkül, hogy a nemzeti jogok küzdelmének veszedelmétől tartott volna.

Odáig jutottunk, hogy bizton számítottak lelkiismeretünk álmára. Azt hitték, hogy ebből az álomból nem egyhamar léssen fölébredés. Nem gondolták, hogy a függetlenségi párt negyedfél évtizedes lankadatlan munkássága megtermi gyümölcseit. Eszökbe se jutott, hogy a nemzet lelke lassan magába fogadja és megtermékenyíti az igazságnak magját, melyből ime biztató reménységgel csirázott ki és szökkenet érett kalászba a megtorló erő maga, melyet a rónak igaz magyar népe igaz névvel nevez — életnek.

És fölébredt a szunnyadó nemzeti lelkiismeret az első csatakiáltásra. Fölébredt és ébren maradt. Harczában eddig győzedelmesen nyomult előre. És fegyverszünetet többé nem ad a megfutamisított ellenségnek. Mikor levertük a támadást, harczunkat nem szüntetjük meg és nem enyhítjük a tüzelést, a megvert ellenségtől való félelemből. Fenyegettek az abszolutizmussal, de bebizonyult, hogy a katonai hatalom nem akarja a sirját megásni. Azt mondják, hogy még jöhet, de tisztában lehetünk vele, hogy a legfőbb hatalom jobban fél az abszolutizmus kísértetétől, mint azok, akik bennünket ezzel a hitelét vesztett rémmel idehaza még most is ijesztgetnének. Am ha eddig meg nem ijedtünk, ezentul is csak megálljuk helyünket. Az ijesztgetés helyett különben most majd megint a kedveskedéshez folya modnak. Kezdi híresztelni, hogy a nemzeti jogoknak az elismerését is hiába vár-

juk, nemhogy érvényesítésüket remélhetnők. Amennyit Szell és Fejérváry ígért, annak a beváltásához talán valamikor majd hozzáfognak, de többről most szó sem lehet. Hanem, ha nem kellett a harczoló ellenzéknek a horvát bán, majd adnak nekünk kedves magyar embert, ki nyájas mosollyal sejtető biztatással, test nélkül való reménykedések szép szavu tápiálásával, csalja hüvelybe jó kardunkat, melyet nyílt csatában semmi erővel ki nem üthettek kezünkől. Hiu vakság! Nem mi vagyunk ám az álmodozók, nagy jó uraim odafent az osztrák császár udvarában! Nyitva vagyunk immár a mi szemünk és többé senki kedvéért be nem hunyjuk. Hiabavaló álmodozás azt hinni, hogy a mi harczunkat követeléseink teljesítése nélkül akárki ember fia le tudná szerelni.

Hiszen ez a küzdelem, melynél magasztosabbat nem vivott még a világon semmiféle parlamentnek ellenzéke, ez a küzdelem többé nem is a mi harczunk. Maga az egy, nagy, erős magyar nemzet harczol immár velünk egy táborban. Mi bontottuk ki a zászlót, de az egész nemzet alája sereglett. A tiszta látású, józan itéletű magyar elme nem ismeri el többé a nemzet törvényes jussaiért folyó tusában a pártkülönbség jogosultságát.

Nincs már előtte kisebbség és nincs többség. Az ország követeli az ország törvényhozásától, hogy a törvényt végrehajtsa, a 36 esztenős hazugság uralmát valahára romba döntse és romjain a nemzeti becsület igazságát fölépitse.

Jól teszi a király, ha idején közenk. Szégyentől pirult az orczánk a nagyvilág előtt eddig is, hogy ez másképp is lehetett, hogy a mi nagy bajunkat, mely a trónnak tán még nagyobb baja, idegen földön próbálta a magyar király gyógyítani. Lám, hogy ez a próba nem sikerülhetett!

Jól teszi a király, hogy gyógyulást ezentul magyar földön keres. Ez az áldott föld megtermi az orvosságot nemzetnek, királynak minden nagy bajára. Hejh, sok vérző sebre, mit a Habsburgok hatalmán száz esztendőkön át egész világ ejtett, gyógyító irt mindig a magyar föld termelt! És hejh, a magyar nemzet testén Habsburgok hála-ja száz esztendőkön át mennyi tüzes, fájó sebet ütött.

Jól teszi a király, ha nem tagadja, hogy ami nekünk fáj, neki is fáj. A betegség felismerése a helyes orvoslás kezdete. És hogy ez a kezdet most jó, azt mi nem tagadjuk. De jaj lesz a méregkeverőnek, ki orvos képében a király közelébe férközik és a beteggel orvosság helyett orvul mérget akarna itatni. És jaj lesz a kuruzslónak is, ki buta és gyáva haszonlesésből az igazi orvos helyét bitorolni akarná! Országvilág most láthatja igazán, hogy ez a nemzet, ha a küzdelem lázától hevül is arcza, feltámadt életerejében épen most tudja igazán büntető keze hatalmával az ellene törő bünt a semmiségbe sujtani.

Azért hát, amit jól kezdett a király, ne rontsák el azok, kik a nemzeti követelésekkel mindig a király személyét állítják szembe. Értsék meg, amit a nemzet akar és értessék meg a nemzet akaratát a királylyal. Taktikázni, alkudozni, leszerelésben többé reménykedni nem szabad. Értsék meg és értessék meg, hogy a függetlenségi párt és a nemzet a jogokért kezdett harczot személyek kedvéért feladni nem fogja. Győzzék meg a törvényt szentesítő királyt, hogy a törvény végrehajthatlanul immár nem maradhat. Világosítsák fel, hogy a magyar nemzet saját hadseregében annyi jogát akarja magának biztosítani, amennyi az osztrák államot a magáéban megilleti. Ha már a kölcsönös védelmet közössé tették, a magyart osztrákká tovább nem tehetik. Most ezért harczolunk és addig nem békülünk, míg az egyedül lehetőség megoldást: a törvény becsületes végrehajtását, az 1867. XII. t.-cz.-ben megirt magyar hadsereget el nem érjük!

Az ischli császárvilla.

Irta: **Kalmár Antal dr.**

Lássuk csak: kik is vannak ott?

Először is ott van az osztrák császár (hogy ott van-e a magyar király is: azt csak az osztrák császár tudná megmondani), másodsor ott van Goluchovszky, Körber, Pitreich, azután ott vannak még Welsersheimb, Beck, Paar és (Un Paar), Bollfrass (és gondolom Un-Frass) urak.

A körülményekhez képest elég diszes társaság és bizonyára azon tanácskoznak, hogy miképen boldogítsák az osztrákot.

Dehogy! Azon tanácskoznak, hogy mi képen boldogítsák a magyart.

Ezek? Hisz ezek egytől-egyig (kivéve a magyar királyt, ha ez nem maradt az ajtón kívül) a legpronouszirozottabb osztrákok; hát mi közük van ezeknek a magyarokhoz? Miért ne volna közük, mikor például most egy katonabanda vezérlete alatt Szabadkán is együtt van vagy 150 magyar hadseregbeli főtiszt, akik csak épen azon a nyelven beszélnek, amely nyelven tanácskoznak például az ischli császárvillában — a magyarok boldogításáról.

Én békétűrő ember vagyok, de fölboszszankodom mindig azon az állapotban, ha mellettem egy magyar hadseregbeli tisztet németül hallok beszélni. Elvégre miért nem zudul föl már egyszer a magyar is II. Gyula pápa módjára: „Ki az osztrákokkal Magyarországból!”

Ki vele! Miért van itt, mikor a magyarnak sem teste, sem lelke be nem veszi, sem egy csepp vére meg nem szívleli! Mit toasztirozunk mi a katonaság és a polgárság jó viszonyáról, mikor ez a katonaság osztrák, aki egy kanal vízben megfojtaná a magyart. Egy századokon keresztül meggyűlölt, megutált fajzattal nem akarok jó viszonyban lenni és erre ne is erőltessen senki! Ne erőltessen senki, mert inkább kigyó fojtja meg a fiamat, hogysem osztrák katona váljék beióle és ne erőltessen senki, mert eremet nyitnátam föl, ha tudnám, hogy azokban egyetlen egy csepp vér található, mely az osztrák katonaságnak kedvező. Ilyenfélet mondott t. i. I. Lipót akaratának legbizalmasabb végrehajtója Caraffa, kinek nevére az eperjesi mészárlas véres emléke örök atkot kiált. Csak hogy ezt Caraffa Magyarországon mondta a magyarokról, én pedig szintén Magyarországon mondom ezt — de az osztrákokról. Ez a különbség ketünk között.

Igy gyűlöli a magyar — teljes joggal — az osztrák hadsereget. Ellenben a dicsőségszomjas lelkünk hogy röpködne ott a katonaszuronyok élén, nagy nemzeti evolúciónak kiömlései hogy aradoznának a hadsereg fele, zsarátnokai tűzben égő szerelmünk hogy csókolna azt a hadsereget, — ha az magyar volna!

De mikor német!

Nincs a föld kerekégén, a nemzetek családjai között ahoz fogható államjogi képesség és nemzeti serelem, hogy egy, a törvény szerint önálló, független, semmi más országnak vagy népnek alá nem vetett nemzetnek a védőereje más nyelvű legyen, mint maga a nemzet.

Mert ha még a nemzet erőhatalommal el van nyomva — hát akkor el van nyomva! Bánnak vele úgy, mint bilincsbe vert emberrel, — de mikor szabad, önálló, független! Hiába keresem: nem találom ennek masát a világtörténelemben.

Mikor pedig már eljött az osztrák hadseregnek a tizenkettedik órája: akkor Ischiben a császár elnöklete alatt összeül egy osztrák tanács, hogy miképpen szabadíthatná meg az Istent az osztrák császárt — a magyar hadseregtől!

Nyilvánvaló azonban, hogy a magyar hadseregről a magyar királynak Budán kellene tanácskoznia a magyar tanácsosokkal. Mert Beck és Baek, Paar és Un-Paar, Bollfrass és Unfrass adhatnak-e tanácsot uruknak, kivált a magyar királynak, hogy: a magyar király a magyar nemzettől kapott magyar katonai felségjogát a magyar hadsereg magyar nyelve tekintetében miképpen gyakorolja? Megadhatják-e ezek uruknak azt a tanácsot, azt a közjogi fölvilágosítást, hogy a magyar király az ő magyar katonai felségjogait csak Werbőczy Hármaskönyvének I. rész 3. czime és II. rész szintén

3. czime értelmében és alapján gyakorolhatja? Van-e ezeknek a bécsi uraknak csak halovány fogalmuk is Werbőczyről, Corpus Jurisunkról, a magyar (és nem osztrák) katonai felségjogokról, nemzeti nyelvünk szentesítéséről, a magyar közjog geniuszáról és több ilyen — szeriatünk naszontalan — dolgokról?

Ugy tudom különben, hogy van nekünk becsületes törvényünk is arra, hogy fontos magyar ügyekben a magyar királynak magyarok tanácsával kell élni. Van a XII. századból, van a XVI. századból, de van közelebből is. Van, csak hogy nincs, aki betartására ügyeljen. Pedig a magyar hadsereg kérdése elég fontos arra, hogy a Corpus Jurisbeli törvényünket, az 1741: XI. t. czikkelyt még az ischli császári villában is betartsák. És nincs a törvényben kivétel, hogy a magyar király ezt az ischli császárvillában ne tartsa meg. A magyar királynak ott is csak így szól ez a törvény:

„Ő királyi szent Felsége az ország dolgait és ügyeit az országon belül és kívül csak magyarok által fogja végezni és végeztetni.“ (1. §.)

De ott találok ezt is:

„Annálfogva legmagasabb udvarában is mindazokban, amik a neki engedett főhatárból (concessa tibi potestas) folynak, magas itélete és királyi tiszte szerint hű magyar tanácsosainak segítségével és tanácsával fog élni.“ (2. §.)

Különösen ezen törvény harmadik szakasza alapján hallgassa meg a király Beöthy Ákost és Kossuth Ferenczet, Eötvöst és Apponyit, Ugront és Polónyit, Barthát és Hollót, Barabást és Lengyelt, Mezössyt és Vázsonyit, akik igaz magyar lélekkel csak igazságot mondanának a magyar királynak, akik majd megmondanák neki azt, hogy a magyar királynak a magyar nemzettől kapott magyar katonai felségjogai alapján nincsen joga a magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni.

Nincs!

És ha eddig így volt: törvény ellenére volt így!

És ha ezután így lesz: törvény ellenére lesz így!

Debreczeni adórendszer a török uralom alatt.

Irta: Zoltai Lajos.

II.

Az efféle meghatározások tehát: 5 adó, 25 adó, 32 adó hasonlatos a porta szóhoz. Valamint emezzel, úgy amazokkal is az adózó fizetési kötelezettségének mértékét fejezték ki.

Nem lehetetlen, hogy egy-egy östeleknek meg felelő adómennyiséget értettek alatta.

De miként nem minden adóköteles képessége felelt meg az országos adófelvetésnél használt egy-egy porta fogalmának, úgy a Debreczenben felvetett 5, 25, 30 vagy 32 frt adó sem külön terhelt minden egyes debreczeni lakost. Ugy sejtjük, hogy ez a képzeleti adóegység annyi személy között oszlott meg, ahányak vagyona értékével arányban állott. Ellenben a gazdag polgárrakra ötszörös, tízszeres adóegység is eshetett.

Sejtelemnél és pusztá feltevésnél tovább aligha is mehetünk mindaddig, amíg az adó egység és az egyéni adókövetés, vagy az adócontingens között lévő kapcsolatot valamely egykoru fejegyzés számszerűleg kezünkbe nem adják.

Az adószétosztásánál (repartitio) a progressiv adóztatás elvét követték. Az adó-

teher nagyobb részét tehát fokozatosan a vagyonos osztályra tolták. Minden adókötelest, értékéhez képest osztályba soroztak. Legelső osztály a 15 dénarosoké. Hogy a szegényebb és szegény lakossággal szemben mily szigorú igazságossággal jártak el, az is mutatja, hogy 15 dénártól 1 frtig XIV. osztályt alkalmaztak; az osztályok között 5 és 10 dénár különbözet lévén, az átmenet alig észrevehető. Egy forintot túl már nagy ugrásokkal, 25 frton túl pedig huszonötönként, utoljára ötvenenként nőnek a fokozatok. Ezekbe sorozták sokat erő ingó vagyon tömegeik után a nagykereskedőket és a nagy marhatenyésztőket, fel egészen 500 600 frtig.

1663 ban az alsó járáson 1278 egyén közül 1088 fizet 15 dénár és 1 frt. között: összesen 428 frt 68 dénárt, 190 egyén pedig 5 frttől 300 frtig 12526 frtot.

1672-ben az alsó és felső járáson 2257-en fizetnek 15 dénár és 1 frt. között 717 frtot, — 215-en 5 frttől 600 frt. között 14571 frtot.

1675-ben a XIV alsóosztálybeli 2371 adókötelestől 731 frtot, 198 felső osztálybeli adókötelestől 5 frt. és 500 frt. között 13207 frtot szedtek be.

1683-ban 2770 tizenöt-száz dénáros egyén 759 frt. 80 dénárt; 187 egyén pedig 3 frt. és 275 frt. között 10792 frtot fizetett.

Szembeszökő, hogy a nagy adófizetők száma rohamosan apad s ezzel együtt mindig kevesebb a szerződött adó teljesítése végett felvetett adóösszege is. Mig 1663 ban a félváros nagy adófizetői 13%-at tették az ugyanott ő-szeirott adóköteleseknek: 1672 ben — az egész várost értvén — ez a szám 8,6, 1675-ben 7,6 — 1684-ban 6,2%-ra csökkent.

Hasonló módon hanyatlott a 30 dénártól 1 frtig terjedő fokozatokba sorozottaknak, a közép polgári osztályba tartozóknak száma. Ellenben a 30 dénárnál kevesebbet fizetők nagyon megsaporodott. Például 1672-ben 539, 1675-ben 626, 1683-ban 1023 tizenöt dénáros —, 1672-ben 449, 1675-ben 499, 1683 ban 542 huszdénáros adófizető volt.

Mit jelent ez?

Jelentheti azt, hogy egyéb forrásokból szedett jövedelmek növekedésével kevesebb adó felvetésére volt szükség. De jelentheti azt is, hogy terjedt a szegénység, hanyatlott az általános jólét, a melyre Debreczen város népe Bethlen és a Rákócziak uralkodása idejében jutott s a jóléttel együtt hanyatlott a polgárság adózó képessége is.

Mint már említék, az adóvizsgálások csupán a szerződött adó teljesítésére szükséges felvetéseket tartalmazzák. A töröknek járó szerződött, vagy summa adó Ali szerdár basa szultáni fermánja szerint 10.000 tallér, vagyis körülbelül 18.000 magyar forint. Kezdetben — ugylátszik — ezen egész összeget adóból szedte be a tanács. Amennyiben maga az alsó járás 1663-ban közel 13.000 frtot fizet e czímen. Még az élés adóra is maradni kellett belőle. De később a 10.000 tallér végett felvetett adó summája egyre fogy. 1672-ben az egész városról 15278 frt, 1675-ben 13938 f. 50 dr. 1677-ben az alsó járásról 5295 frt, 1683-ban az egész városról már csak 11.551 fr. 80 drt. szednek be. Azt kell következtetnünk, hogy a hiányzó összeget a bormérés növekedő jövedelméből pótolták. Ez által tehát a lakosságon könnyítettek. De a folytonos hadi villongások között, különösen az 1680-as évek elején ismét kitört nagy háboru következtében annál sulyosabban nehezedett reá a másik rendkívüli közszolgálat, amelyet él és adó n a k neveztek. Ugyhogy a debreczeniek amit nyertek a vámon, elvesztették a réven. Vagyis vég eredményül az adó csaknem állandóan egyformán magas összegű maradt.

Ide vonatkozólag közöljük a számvizsgálásokból a következő adatokat:

Év.	adóegység	Felvetett élés és szerződött adó összesen	
		f.	dr.
1676	32	32,000	05
1677	30	30,600	67
1678	32	30,085	18
1679	28	28,090	80
1680	25	23,612	78
1681	32	28,616	60
1682	30	26,035	62
1683	35	31,764	53
1684	35	31,389	02

Összesen : 262,995 25

(Vége köv.)

Az üldözött honvéd karmester ügye.

— A Kossuth nóta miatt. —

Kerner Jenő, a szegedi honvédzakar kitűnő karmestere, az őszszel melodrámat írt, amelyben előfordult a Kossuth nóta négy taktusa is: a Mindnyájunknak el kell menni szövegrészeknek megfelelő zenei rész. A Szegedre beosztott osztrák vezérkari tisztek e miatt nem nyugodhattak s megtörtént az a hihetetlen eset, hogy a szegedi honvédtiszti gyűlés a karmesternek próbamulaszt miatt fölmondott. Röviden: ennyi történt a karmesterrel.

A honvédtiszti gyűlés bizonyára nem tekintett súlyt arra, hogy ez az indokolás mennyire sérti egy kiváló zenésznek éppen zenészi reputációját. Még pedig jogtalanul és indokolatlanul sérti. A fölmondás okai fölhozott ürügy tarthatatlan. Elsőben is a karmester szerződésében szó sincs arról, hogy minden próban jelenni köteles. Ellenben megszabja a szerződés, hogy kötelesegmulasztás esetén a karmester 20 koronától 200 koronáig terjedőleg fokozatosan pénzbüntetéssel sújtandó. Nos és Kerner Jenő egyetlen egyszer sem volt büntetve. Azt is tudja továbbá mindenki, hogy keze alatt a honvédzenekar mily fényesen fölvirágozott. Vajjon „Próbamulasztással” volt erre képes a karmester? Hát a többi karmesterek minden próbán jelen vannak?

Az esetnek különben érdekes következményei lesznek. Elsőben is az, hogy Kerner Jenő, most már megszabadulva az osztrák szellemű katonai nyűgtől, sorra kiadja hazafias zeneműveit. Először a közeli napokban Pusztaszeri Árpád indalója fog megjelenni, melynek szövegét a jeles fiatal szegedi író, Molnár Jenő szerzette; aztán kiadja a híressé vált melodrámat, amelytől a katonák annyira irtóztak, hogy a honvédelmi miniszter még az esetleg megjelent példányok összevásárlását és megsemmisítését is elrendelte. A melódrama kiadására vonatkozólag Kerner budapesti kiadócégek-től már ajánlatot is kapott.

Érdekes, hogy az „elbocsátott” karmester esetének hírére az ország minden részéből számos üdvözlő levelet és sürgőnyt kapott; hogy már több előnyös szerződéssel megkínálták, igazán nagyon hálás lehet a Szegeden állomásozó osztrák vezérkari tiszteknek, hogy a honvédségtől kiüldözték.

Nem lehetetlen, hogy az ellenzék a képviselőház elé viszi az ügyet; elvégre Magyarországon vagyunk s véget kell már vetni annak a szégyenteljes állapotnak, hogy a honvédelmi miniszter el mer kobozni egy zeneművet azért, mert a Kossuth-nóta két taktusa is előfordul benne.

NAPI HIREK.

Kossuth Lajos egy érdekes levele.

(Janku Avram egyezkedése.)

Most ötvennégy éve, a szabadságharc végső küzdelmének drámai jelenetei közben érdekes és nagyfontosságú levelet írt Kossuth Lajos Aradról Bem altábornagyhoz. Ha az, ami e levélben van említve, pár hónappal előbb sikerülhetett volna, a szabadságharc más fordulatot vehetett volna. Janku Avram ugyanis Kossuthal titkos szerződést kötött arra, hogy serégét a magyar táborba vezeti, ő honvéd tabornok lesz akiket tiszteknek fölterjeszt, azokat Bem megerősíti.

E Lugoson kötött békeszerződés alkalmából írta Kossuth Bemnek a következő francia szövegű s magyarra fordítva így szóló bizalmas levelet:

Bem altábornagy urhoz, Arad 1849. aug. 8.

Van szerencsém önnel közölni, hogy a román nemzet teljhatalmu megbízottja, Bolcesco ur közölte velem, mint küldetésének célját, átadva nekem a vezérek ünnepélyes felhívását Janku által aláírva, hogy készítsem elő a két nép unióját, és biztosított róla, hogy a nép csapatai iránt mindaddig semleges marad, amíg a hegyi lakók megtámadva nem lesznek. A felhívás következtében parancsot küldtem Stein és Inczedy ezredes uraknak hogy csapatok tartózkodjanak minden támadó fellepéstől a hegyi lakók irányában anélkül, hogy ezáltal változást szenvednének az osztrákok és oroszok elleni hadi műveletek; másrésztől nyílt parancsot küldtem Bolcesco urnak (ez a román emigráció ügynök volt), hogy ezen parancsot közölje a csapatok parancsnokaival is, akik netalan hegyi lakók által körülzárva lennének. Fogadja altábornagy ur nagyrabecsülésemet. Magyarország kormányzója Kossuth Lajos s. k.

A külső czim ez: 9829/K. Az ország kormányzójától. Bem altábornagy urnak, hivatalába.

A vörös spanyol viaszos pecsét körirat Magyarországi kormányzó elnöke. Lent: Ott ahol.

E levélnek azonban már semmi üdvös következménye se volt a katasztrófa rohama közeledése folytán. De Bécsben tudomást szereztek Janku elpártolásáról s ezért nem fogadta őt a császár, mikor fent járt Bécsben.

Bünpör dr. Kalmár Antal miatt.

Dr. Kalmár Antal, a kiváló publicista miatt, egy bünper van keletkezésében. Dr. Király Péter, lapunknak is dolgozó társa, keveredett bünügybe, mert a „Debreczen”-ben egy hazafias üdvözlő levelet intézett dr. Kalmár Antalhoz, a mikor azt a királlysértés vétsége miatt Budapesten elítélték. — Ezen érdekes bünpörre vonatkozólag a következő hivatalos megkeresést vetjük a vizsgálóbírói hivataltól:

„Vétség elkövetőjének nyilvános feldicsérése által elkövetett vétség miatt terhelt Dr. Király Péter ellen folytatott bünügyben felkérem, hogy a „Debreczen” 119. számában «Üdvözlő levél dr. Kalmár Antalhoz» czim alatt foglalt közlemény kéziratát hozzám mielőbb

megküldeni sziveskedjék. Debreczen, 1903. augusztus 8. Szoboszlai vizsgáló bíró.”

A vizsgálóbírói megkeresésnek d. e. tett eleget a kiadóhivatal.

Eljegyzés.

Weisz Adolf a nagyváradai Emilia-malom tisztviselője eljegyezte, Grünwald Bernát debreczeni könyvkereskedő kedves leányát Bertát. Az eljegyzéshez a rokonok, barátok és jó ösmerősök őszinte szerencse kívánatai fűződnek.

Uj adó.

„Patvarba uj, mindössze csak feljelés.” Az ásványvizek és szikviz megadóztatásával már megpróbálkozott Szabó József nyugalmazott főszámvevő, most nem tudom milyen formában kerül ismét elő; de hogy résen leszünk és nem engedünk a közegészségünk amugy is vézna alkotmányán részt ütni kétségtelen. Ami akkor tárgyalás alapjául sem vétetett, a mi fellépésünk folytán, most nem fog dialmaskodni; mert hát felmelegítve csak a káposzta jó, az adó bármilyen soha. Ám sujsák a külföldi borok, sörök és kivált ásványvizeket olyan adóval, aminovel tetszik, szavunk sem lesz ellene. Tanulják a hazai termékeket megbecsülni, vagy fizessék meg nemzetietlen kedvtelésüket, kik a Pezsgőt Gieszhubli vízzel isszák; de a népnek egyedüli egészséges, üdítő italát a hazai ásvány és szikvizet megadóztatni nem helyes és hazafias eljárás. Avagy talán Papp Laczi pálinkájára akarják kaptatni a népet?

Hajduvármegye közegészségügye.

Hajduvármegye közigazgatási-bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését Puky Gyula elnöklésével. Ezen az ülésen számolt be Losonczy Álmós dr. tisztifőorvos a megye egészségügyi viszonyairól. A jelentés szerint a megye közegészségügyi viszonyai az elmúlt hónapban rosszabbak voltak mint júniusban. Mersékelt volt a születés, tetemes a halálozás, így feltűnően csekély a szaporulat. Különösen a vörheny és kanyaró szedte áldozatait. Ezenkívül a gümőkór okozott nagyszámú halálesetet. Vörhenyben 59 megbe egedés fordult elő. — Kanyaró 12 községben 470 gyermekben észleltetett. Rendkívüli haláleset 8 volt, B.-Ujvároson egy gyermek megfuladt. Tiszacsegén egy legény a holt Tiszába fullt. B.-Ujvároson egy munkást a cséplőgép ölt meg. P. Ladányban egy gyermek elvérzett. Három községben pedig öngyilkosság történt.

A vidéki erkölcsök.

A vidéki erkölcsök nagy veszedelméről olvasunk két biharmegyei kis hetilapban, a „Szalontai Lapok”-ban és a b.-ujfalui „Sárrét”-ben. A nagyszalontai lap hosszú cikkben szörnyűséges lényekről az utcákat ellepő fiatal gyermekeket s öreg urakat egyformán elcsábító demonokról lidérczekről stb. ír, mely czimek alatt jókedvű s nem tuiságosan szigorú erkölcsű hölgyek értendők, kik — úgy látszik — igen elszaporodtak a hajduvárosban. A „Sárrét”-ben vérezezik panasolja el, hogy a kék vókot már a tanyákon is ismerik, ami szintén az

erkölcsök veszedelmét mutatja. Egyszóval a tiszta erkölcs megdől már a vidéken is. Kékvők — taktusban terjed az erkölestelenség.

Felhívás!

A M. Á. V. altiszti kör tisztelettel felkéri azon urakat, kik, a június 20-iki banketten szívesek voltak az alakítandó dalkörök működő tagként aláírásokkal jelentkezni, hogy f. hó 15-én szombaton este 6 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek a kör helyiségében. Az elnökség.

Egy debreczeni uricsalád gyásza.

Gyászlevelet kaptunk egy köztisztelt és becsült debreczeni uri családnak, a Poroszlay és vele rokon családoknak a gyászát hirdetik e sorok. Meghalt özv. Poroszlay Lászlóné, mely szomorú esetről a család ezeket jelenti: Mélyen megszorodott szívvel jelentjük felejthetetlen jó anyáknak, néhai özv. Tóti Poroszlay Lászlóné debreczeni Derecskey Jankának rövid szenvedés után, 73 éves korában, f. évi augusztus hó 10-én, este 10 órakor történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. évi augusztus hó 12-én délután 5 órakor, a Hunyadi utca 3-ik számú háznál, az ev. ref. vallás szertartása szerint tartandó ima után fognak a Kossuth-utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomnak átadni. Mely végtisztességtételre rokonainkat és barátainkat a bánatunkban résztvenni kiváló közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1903. évi augusztus hó 11-én. Gyermekai: Ida és férje Széll Kálmán, nagyszalontai ev. ref. esperes; Paulin, Gyula, László és neje Szilágyi Pálma. Unokái: Lili, Jenő.

A cipészkiállítás.

A cipészkiállítás e hó 15-én nyílik meg. A kiállításra a rendezőség a következő meghívót küldötte szét:

Meghívó. Van szerencsénk a folyó évi augusztus hó 15-én Debreczenben az „Arany Bika” disztermében tartandó és délelőtt 9 órakor kezdetét veendő v. országos cipész kisiparos szakkongresszus diszgyűlésre, ugyintén a Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter ur ö méltóságának védnöksége alatt rendezett és a kiállítási csarnokban ugyanaz nap délelőtt 11 órakor megnyitandó országos cipész kisiparos szakkiallítás ünnepélyes megnyitására meghívni. Debreczen, 1903. augusztus hó 1. A kiállítás előkészítőbizottsága nevében: Weidner Gusztáv, kongresszusi és kiállítási elnök, Tóth Kálmán, kongresszusi és kiállítási jegyző.

A cipészkiállítás intéző-bizottsága tegnap délután Weidner Gusztáv elnöklésével ülést tartott, a melyen a 15-én megnyíló kiállítás diszleteit beszélték meg. Az intézőség elhatározta, hogy a meglevő díjakon kívül még négy jutalomdíjat tűz ki: Egy aranyérmét azon debreczeni szaktanfolyam hallgató részére, a ki a legszebb munkát állítja ki, egyet a vidéki szakiskolák legjobb növendéke, egyet a debreczeni vásári cipészek s egyet a kerület kötelekebe tartozó mesterek (a rendezett tanácsú városok iparosai) számára. Az aranyérmeket a debreczeni ipartestület cipészszakosztálya ajánlotta fel a kiállítóknak.

A selyemtenyésztési főfelügyelő levele.

A debreczeni gubó beváltó állomással kapcsolatban a következő levelet intézte hozzánk Bezerédj Pál országos selyemtenyésztési főfelügyelő:

Tekintetes szerkesztő ur!

Az 1903. évi selyemtermelésre vonat-

kozó statisztikai nagy adathalmaz az év végéig lesz tüzetesen feldolgozható. Ennek dacára már most megközelítőleg összeállítottuk az adatokat a vármegyében elért eredményről és azokat esetleges használatra megküldöm. 1012 kilogramm gubót 1808 korona értékben váltottunk be.

Azt tisztelettel megkivánom jegyezni, hogy az adatok tisztán a gubótermelésre és a gubó után kifizetett keresetre vonatkoznak.

A egyes gubóraktárakban, petekészítő állomásokon és fonodákban nyújtott kereseti kimutatást csak az év végéig állíthatjuk össze.

Akkor ezen adatokat szintén teljes készséggel szíves rendelkezésére fogom bocsátani.

A dolog fontosságánál fogva fel kell említenem még azt, hogy az idén éppen úgy, mint múlt évben emelkedtek a világ piacon a selyemárak és ennek következtében mi is azon szerencsés helyzetben voltunk, hogy a tenyésztőknek a gubóért többet fizettünk, mint amennyiért kötelesek lettek volna átadni a gubót az államnak.

A tenyésztők jóval a beváltás előtt a következő árt fogadták el és pedig: az első osztályú gubóért 2 k. 20 f. a második osztályért 1 k. 20 f. Ezzel szemben az első o. gubót 2 k. 20 f.-ben, a II. o. 1 k. 40 f.-ben váltottuk be. Ezen árfelemeléssel az idén kerekszámban vett 1.700.000 kilogram gubó után 240.000 k.-val több keresetet nyújtottunk a népnek, mint ahogy köteles lett volna fizetni az állam.

Azt hisszük, hogy a felügyelőségnek ezen eljárása mindenkit megfog győzni arról, hogy a tenyésztőket minden kinálkozó alkalom felhasználásával nagyobb jóvedelemben részesítjük és hogy ez a szederfa és selyemtenyésztés iránti kedvet csak fokozni fogja. Tisztelettel Szegzárd, aug. hó 10-én. Bezerédj Pál.

A színházi ruhatár átalakítása.

A debreczeni színháznak olyan gyatra, szűk ruhatára van, ami szegényére válik Debreczen városának. Ezen a bajon, mert végre segítve lesz. A tanács 2200 koronát szavazott meg már régebben a ruhatár átalakítására és kibővítésére. Mint értesülünk a mérnöki hivatal a jövő héten kezdi meg a színházi ruhatár átalakítását.

Külföldi festők a Hortobágyon.

A Hortobágyon két érdekes vendége van. — Tegnap este érkezett Debreczenbe Baumeister Hermann karlsruhei festőművész és Hinderer Hermann stuttgarti építésmérnök és festő. A külföldi vendégek ma reggel a Hortobágyra mentek, hol több napot töltenek el. A magyar népeletről vázlatokat és fényképfelvételeket készítenek. A két külföldi vendég tegnap este a Bikában volt és egyikük Baumeister mint zeneművész is bemutatja képességét. Rác Károly kezéből elkérte a hegedűt és a közönség nagy élvezetére művésziességgel játszott a zenekar élén, nagy jártasságot mutatva abban is, hogy a magyar dalokat épenoly szepen játsza, mint az operetteket és valzereket.

A diszelnök.

Egyik budapesti könyvkereskedő lapudósító jelenti ezt a hírt: A kereskedők gyűlést tartottak vasárnap az Almássy téren levő Fritzféle vendéglőben, hogy állást foglaljanak a vasárnapi munkaszünet ellen. A gyűlésnek diszelnökéül megválasztották Singer Arthurt a „Budapester Abendblatt” szerkesztőjét, a

kiért küldöttséget menesztettek. Singer beszédét tartott ezután, amelyben kijelentette, hogy a vasárnapi munkaszünet a kereskedőket tönkreteszti, igyekezni kell tehát, hogy azt eltöröljék. Singer ajánlkozott, hogy bizak meg őt a mozgalom vezetésével, mert nagy összeköttetései vannak a felsőbb körökkel és ennek segélyével eredményt lehet elérni. A gyűlés nagy lelkesedéssel a mozgalom élére Singer Arthurt választotta. — Erre a hírre csak annyit kell megjegyeznünk, hogy ez a Singer Arthur a politikai panama Singere.

Vaszary huszárja.

A francia lapok, amelyek minden czáfolat ellenére is ragaszkodnak ahhoz az értesülésükhöz, hogy Ausztria a conclaveban Rampolla megválasztatása ellen óvást emelt, most azon tűnődnek, hogy a bécsi kormány miképpen lehetett oly pontosan informálva a conclaveban történetekről, hogy vetőjával éppen a kellő időpontban léphetett fel. A Figaró már talált is megoldást erre a problémára. Ez a megoldás egy kissé kalandos s a francia fantázia jóvoltából előkelő szerep jut benne Vaszary Kólos hercegprimás egyik huszárjának, aki társaival együtt különben is olyan nagy bámolat tárgya volt az örökvárosban. A Figaró szerint a dolog így történt: Vaszary bibornok, bár ez ellen Oreglia camerlengo erélyesen tiltakozott, mégis keresztülvitte azt, hogy ebédjét és vacsoráját kívülről, a városból hozathassa be a conclaveba. Ezzel a tisztséggel Vaszary egyik huszárja volt megbízva, aki az ételek átadása alkalmával mindannyiszor huzamosabban beszélgetett azzal az inassal, aki a hercegprimás mellett a conclaveban teljesített szolgálatot. Ezeket a beszélgetéseket sokan hallották a conclave előtt áldogálók közül, de meg nem értették, mert a beszélgetések magyarul folytak. A huszár így pontosan értesülhetett az eseményekről. Azt hogy a huszár személyesen lépett volna távirati összeköttetésbe Ferencz József királlyal, még maga a Figaró sem hiszi, de hát elég volt neki mindig jelentést tenni az osztrák-magyar nagykövetségoél, amely aztán informálhatta Bécsben s ez információ alapján következett be a való, a mely a francia-barát, Rampolla pápaságának utját vágta. Így lett a hercegprimás derék magyar huszárja — a Figaró jóvoltából — olyan alakka, akinek a világtörténelemben is hely jutna, ha ugyan a történetírók készpénznek fogadnák majd el a francia lap fantazmagóriáit. A Figaró még azt is tudni akarja, hogy a magasabb egyházi köröket ez a história nagyon felháborította. De hát mit használ ez most már? — teszi hozzá bánatosan — Ausztria elérte célját!

Gotterhalte-botrány Bécsben.

Bécsből írják, hogy ott a Schelletausöresarnokban nagy botrány volt tegnap este a Gotterhalte miatt. A komáromi 62-ik gyalogezred zenekara a „Rezervista álma” című egyveleget játszotta s kihagyta belőle a Gotterhaltét. A jó bécsiek ebben céltatosságot láttak, annál is inkább, mert a zenekar magyarországi ezredé. Hauptmann Károly és Winkelmann Lipót, két hevesvérü hivatalnok, haragosan követelték, hogy fújják el a Gotterhaltét is, mire olyan lármát támadt, hogy zenekar beszűntette a játékot s eltávozott a söresarnokból. Pihl Henrik karmester ellen megindították a vizsgálatot és valószínűleg lakolni fog merészségért, hogy magyar ember létére mellőzni merte az osztrákok kedves nótáját.

Kilenczvenkét ember megfult.

Páris lakosságát egy borzalmas szerencsétlenség tartja izgatottságban. A földal-

ti vasut vonalán kigyuladt egy kocsis és egy másik zsufolt vonat utasai közül kilenczvenkét ember megfult a füstben. Este hét órakor történt a szerencsétlenség, abban az időben, amikor a külváros gyártelepeiről a munkások százával indulnak a városba a földalatti vasuton. A szerencsétlenség részleteiről szűkszavú táviratok adnak hírt, mely szerint a Place d'Etoile-ről a Place de la Nation-ra vezető földalatti vasuton, a Lique Metropolitan egy üres vagonja a Quartier Menilmontant-ban hirtelen kigyuladt. A kocsis faalkatrészeit gyorsan hamvasztotta el a tűz s valóságos lángtenger támadt a földalatti vasut állomásán. A kocsit nem lehetett sem előre, sem hátra tolni, irtózatossá vált a füst támadt a kocsit körül. Oltásról természetesen szó sem lehetett, a vonatszemetet az ijedség első pillanatában megfedekezett arról, hogy az érkező vonatok elöl elzárja a pályát, úgy hogy a szomszéd állomásról elindult vonat teljes sebességgel rohogott a lángtengerbe. Az égő kocsitól pár lépés távolságra megállt a vonat, az utasok rémülten ugráltak ki a kocsikból, de az irtózatossá vált nem tudtak kijáráshoz eljutni. Az égő kocsit elhamvadt s a földalatti pálya villamos világítása felmondta a szolgálatot, ami csak fokozta a veszedelmet. Az életért való küzdelemnek rettenetes pillanatai voltak azok, amikor a koromsötétségben a vonat utasai egymást gázolva törtek a kijáratok felé. Kétségbeesett kiabálás, a gyermekek ijedségsikoltozása hangzott ki az állomásról az utcára. Csakhamar nagy embertömeg állt körül az állomást, tüzoltók igyekeztek a borzalmas szerencsétlenség színhelyére, de a sűrű füst lehetetlenné tett minden mentési akciót. Órák teltek el, az utca népének nyugtalansága nőttön nőtt, amikor egy-egy kormos, füstös alak kitámaszkodott az utcára, százan és százan rohantak meg tudakolni mi történt lent a földalatti pályán, de a megmenekült órákig nem tudott beszélni, fildoklási rohamok verték le a lábáról. A szerencsétlenség első óráiban csak annyit tudtak az emberek, hogy csak néhány ember pusztult el, de az éjszaka tolymáján mindjobban bizonyosra vált a szomorú aggodalom, hogy a katasztrófa számos ember életét követelt. Reggel felé, amikor a mentők s a tüzoltók kitisztították a szerencsétlenség helyét, — konstataáltak, hogy kilenczvenkét ember vesztette életét.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

A hajdumegyei nádudvari választókerület függetlenségi és 48-as választópolgársága lelkesedéssel üdvözli Kossuth Ferenczet abból az alkalomból, hogy a párt elnökségét újból elfogadta. Teljes bizalommal tekint a jövő elé, reméli, hogy a nemzet elévülhetetlen jogaiért folytatott küzdelmet Kossuth Ferencz bölcs vezetése alatt végre siker fogja koronázni. Egyidejűleg tántoríthatatlan bizalmát nyilvánítja a kerület képviselőjének, Papp Eleknek.

Édesatyja sirján.

Szatmárról jelenti tudósítónk: Szarka Géza III. éves orvos-növendék augusztus 10 én délelőtt Egri szatmármegyei községben édesatyja sirján revolverrel agyonlőtte magát. A fiatalember már régóta foglalkozott az öngyilkossággal eszméjével s édesanyjától érzékeny levélben bucsuzott el. Anyja a levél vétele után kisetett a temetőbe, de már csak fia holttestét találta a — síron.

Vasuti baleset.

Nagyváradról jelentik: A belényesi személyvonat tegnap délben Drágszéke és Tasnádfő között egy tehervonattal összeütközött. A lokomotivok összezúzódtak, több kocsit összetört és négy vasuti alkalmazott súlyosan megsérült. Nagyváradról segítővonat ment a helyszínére és a sebesülteket és utasokat Nagyváradra szállította.

A bileki katasztrófa megtorlása.

A hadügyminisztérium a bileki katasztrófa ügyében indított vizsgálatot, amelyet bár Appel szerajevói hadtestparancsnok vezetett, befejezte. A vizsgálat feiderített sok visszasságot és szabálytalanságot, amelyeknek okozói a vezérkari főnök kijelentése szerint, szigorú büntetésben fognak részesülni. Egyelőre a hadsereg Rendeleti Lapjának mai száma jelenti, hogy ő felsége Dragoni Alfonz vezérőrnagyot, a 6. hegyi dandár parancsnokát, Török István ezredest, a 12. gyalogezred parancsnokát és Grünzweig Albert ezredest a 12. gyalogezredben a szolgálatból fölmentette, nyugdíjazta. Ezek voltak ugyanis a katasztrófa közvetlen okozói, s most folyik ellenük az eljárás, mert ez a felmentés tulajdonképpen még nem egyéb, mint a bűnösök megjelölése. Ugyancsak a rendeleti lap jelenti, hogy a hadügyminisztérium megdicsérte Echemayer Ernő 12. gyalogezredbeli főhadnagyot abból az alkalomból, hogy a bileki katasztrófa napján az alája rendelt legényseget a legszerencsétlenebb menetelési viszonyok között is nagy körültekintéssel vezette.

Bika a rőföskereskedésben.

Lippáról írják: Páratlan esemény szemtanuja volt az elmúlt héten a Fő-utca korzóján sétáló közönség. Az történt ugyanis, hogy a város bikája a pásztor által hajszolva, befutott egy rőföskereskedő üzletébe. A kereskedő és személyzete szörnyen megijedt a ritka vendég váratlan megjelenésére s miután a toreador mesterségben az üzletben levők egyike sem birt jártassággal, az ottlevő létrák legmagasabb fokairól integettek a jövevénynek fogadj Istent, aki nem győzött eléggé bámulni a ritka előzékeny fogadtatáson. Hanem bámulata nem sokáig tartott, mert a másik pillanatban már ben termett a pásztor s mielőtt még a vörös posztók között dűskálhatott volna, pár ostorcsapással tudtára adta, hogy nem jó helyen jár. E gyöngédtelen figyelmeztetésre, a kérődző lények közbecsülésnek örvendő csülkös tagja dühösen hagyta el a kereskedést, kimenőben nem mulasztva rövid szarvaival az üzletajtó pár üvegablakát bezuzni, amit valószínűleg azért tett, mert a pásztor tekintélyét nyilvánosan durván megsértette.

Szászhuszonhét apáca.

Temesvárról jelentik: A „Miasszonyunk”-ról nevezett iskolanövendék józsefvárosi anyaházában hatvankilenc apáca, a ki a hét éves fogadalmat már letette, ma tette le az örök fogadalmat és ezzel lemondott egyáltal örökre a földi élet gyönyöreiről. F. hó 16 án harminczhét apáca veszi fel a fehér fátyolt és huszonegy cseréli fel a fehér fátyolt a feketével, vagyis leteszi a hét éves fogadalmat.

Templomavatás csendőrszisztenciával.

Szerencsen a zsidótemplom felavatása tegnap ment végbe csendőrségi asszisztálás mellett. A főszolgabíró hetekkel ezelőtt ugyanis rendeletet adott ki, hogy sok elgázolás miatt a gyermekeknek az utcán tilos játszani. A népet lelketlen ámbitok felbujtatták, hogy ez azért van, mert a szerencsi zsidótemplom szenteléséhez katolikus gyermek vére kell. A parasztok fenyegető magatartása miatt Kassáról nagyobb csendőrsapat ment Szerencsre, hol a felszentelés azután mindegy incidens nélkül megtörtént.

Uj tagok fellépte az Angelotti mulatóban.

Angelotti kitűnő mulatójában tegnap léptek fel először az új tagok. Különös tetszést arattak Roxini amerikai excentrikus, Tom és Fred akrobata bohócok, Witton testvérek a híres Tell lövés bemutatói, — Réthy Vilmos a jeles komikus és Komlói Emma a kedves és szép énekesnő. A nagy számu közönség nagy tetszéssel fogadta az egyes számokat. A mostani kitűnő műsor méltán megérdemli azt a meleg pártfogást, melyben a közönség részesíti.

Csalással vádolt huszárfőhadnagy.

A bécsi országos törvényszék köröző levelet bocsátott ki kisludai Liphay Guidó es. és kir. kamarás, szolgálaton kívüli viszonyban levő huszárfőhadnagy ellen csalás miatt. Liphay Guidó 1859-ben Bécsben született, de magyar honos. A csaló huszárfőhadnagy K. Rudolf bécsi építészől csalárd módon 48.200 koronát csalt ki.

Liphay Guidó kamarás másfél év előtt megjelent Bécsben és társakat keresett egy nemzetközi világ-sportklub alapítása céljából, amelyre a főváros közelében kétmillió négyszög méter kiterjedésű területet szemelt ki. Olyan világ-sportklubot akart építeni és alapítani, amilyen egyetlen fővárosban sincs. Körleveleket bocsátott ki, amelyben ő szerepelt az előkészítő bizottság elnökeként. — Liphay Guidó egykor birtokos volt Barsme gyében, de mikor ezt a világgraszoló tervet megpendítette, már vagyontalan volt. — Előkelő bécsi építészeket keresett fel, és akart megnyerni a hatalmas vállalat számára de sikertelenül, míg végre K. Rudolf lépre ment. Ő is vonakodott eleinte de amikor bemutatatta Liphay az építésznok a társát, a kiről elhitette, hogy Rudolfnak gyorsírója volt. akinek egy szavába kerül a hatalmas terület megszerzése, akkor K. nem habozott többé, s alapítási költségekre 48.200 kort. adott át Liphaynak. Attól fogva a kamarás-huszárfőhadnagy nagy lábon élt, költekezett, hirtőt tartott és hamarosan nyakára hágott az összegnek. Budapesten is sűrűn megfordult, hogy társakat szerezzen. Alkalmazottakat is szerződtetett, természetesen magas kauczió mellett. Egy Babóczy nevű hazmesteről akként csalt ki a kamarás-huszárfőhadnagy 6000 koronát, hogy dr. Antal budapesti ügyvédnek állítólag hamisított levelével enyhítette, hogy neki a Jelzálogbankban 16.000 koronányi letétje van. A csaló Liphay Guidó nesztét vette, hogy rájöttek szédelgéseire, és kerekét oldott.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákócziórol és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Gróf Tisza István csárdása.

(Ha a király beszünteti a tánczot.)

A „N. N.” írja: A szilasi kastélyban javában állt a bál. Mintha száz esztendővel szaladt volna vissza az idő. Romantikus, derűs, pompás a kép. A föld népe mulat a föld uraival. Arató ünnep van. Ceres és Bacchus ősi ünnepeinek örömeivel. Nagy áldomás, melyre összegyülekeztek a kemény karu, kaszás férfiak, jókedvű, helyre legények, kaczkias menyecskék, piros pozsgas, nagy-szerű leányok.

Bölgöny Józsefnek, a szilasi földesur-nak az aratói kapták a nagymunka után az áldomást. Kedves jelenetek, szép formasá-gok s evés-ivas után tánczra hívott minden-ki a muzsika. Az ünnepségek s a táncz-ban is együtt mulattak a néppel a nép-szerű földesur családja és uri vendégei. A vendégek között volt gróf Tisza István és praematurus diák fiával, ifj. gróf Tisza Istvánnal.

Jó kedve volt mindenkinek. Kitörő, jó kedve gróf Tisza Istvánnak is. Ő és a fia voltak a legfáradhatatlanabb tánczosok. Sor-ra tánczoltatták s menyecskéket és a leányo-kat. Talán éppen ez időben magyarázta a Llyod klubban valaki bizonyosan kevesebb jókedvvel, hogy bizony neki meg kellett buknia . . .

Éppen új tánczosnét kért föl gróf Ti-sza István, már megmozdult a lába a csár-das taktusára, mikor beállit egy poros, elfá-radt atyafi, aki sürgős táviratot hozott a gróf Tisza István czimére.

A gróf egyik karjával a tánczosnőjét tartva, egy nagyon tánczrakész marokszedő leányt — elolvassa a sürgőnyt. Aztán ko-moly arczal, gondolkozva áll vagy két per-czig. A leány nem érti a dolgot. Tánczolni akarna. Türelmetlenül szól gondolkozó, grófi lovagjához:

— Induljunk gróf ur. Hiszen tánczba tetszett hívni.

Gróf Tisza István sajnálkozva adja meg a választ.

— Bizony tánczba hívám lelkem. De ezt a tánczot el kell halasztanunk a jövő arató ünnepre. Nekem most rögtön mennem kell. A király hivat.

A tánczot abba kellett hagyni. Egy óra idő volt csak a vonat indulásáig. A ta-viratban az állott, hogy a király minél sürgősebben akarja meghallani gróf Tisza István vélekedését az ország nagyon nagy dolgairól.

Az arató ünnep folyt. Kedvesen, de-rűsen, patriarkálisan. Még három—négy óra mulva is, mikor már javában robogots a gyorsvonattal, nehéz gondolatokkal a egy csárdással adósan a király elé gróf Tisz-t István.

IRODALOM.

A vén vadkörtefáról.

(Néprege.)

Irta: **Tbaly Kálmán.**

Hol a mocsáros Marczal árja
Medrét gyakran tulcsapva járja —
Átfolyva zombékos teren,
Hol ingó nád, zöld sás terem;
Hol sárga partok közt a Rába
Suhogva ömlik és karába
Dől a Marczalnak lassu habja,
S mint férj és nő együtt olytatja
A két folyó utat a nagy Dunához
Árjok, nevük közös sírjához, —

Ott áll csatáshírű Koronczó . . .
Nevét a történet könyvébe
Fiak vére-, anyák könyjével
Gyászemlékű nap jegyezé be.

Koronczónál a Rába parton
Egy vén, odvas fa néz a habba,
Törzsét az évek megbarnítják:
De zöldön díszlik lombozatja . . .
E megvénült vadkörtefáról
Beszél a nép egy bus regét
Nehéz időkből, amidőn zord
Felhők fedék hazánk egét. —
Koronczónál miként veszett el
Rákóczi zendülő hada:
Susogd el nekünk lombjaiddal
A gyászregét vén körtefa!

* * *

A Marczal és a Rába jobb felén
Feküdt a nyalka kurucz-tábor;
Vidám ének, csatás üvöltés
Hangzott a hősök satorából . . .
Itt gyors lovon száguld egy hadnagy
Amott kimérten jár az őrszem.
Egy—kettő—három. — mint az óra
Ingája . . . Mig ott a mezőben
Nehéz selyem piros zászlóval
Birkózik a déleesti szél, —
Meg-meglendíti lobogóját
A szálló napnak fényinél . . .
Túlra a Rábán a labanczok
S ravasz vezérek sátra áll,
Gonosz eselt gondolt a vezér —
S azt végre is hajtja már.
Tudván, hogy a magyar vitézek
A jó borral nem vesznek össze, —
Sőt hogyha van, vigkedvre gyúlva
Dús kortyokat huznak beüle:
Nagy hordókat töltet meg borral
— A bort vegyítve alomporral —
És fölraakván szekerekre,
Szállítja a tábortól messze,
Hosszan, lassan, el Győr felé . . .

Látják a nagy boros hordókat
A szomjazó kurucz vitézek:
És kardra ki kard! föl lóra gyorsan!
A zsakmányért megvini készek.
Zúgnak sörényes paripaik
Nyargalván mint a szél, futamva:
S mig cselhoz érnek — a borórzó
Labancznak már csak hire hamva . . .
Be sem várva a támadókat,
Ott hagyták a bort, — elfutának:
S nagy vígan a kurucz leventék
Zsakmányt vivén, el-visszaszállanak.

Zöld dombtetőn, a Rába mellett
— Hol a megvénült vadfa áll —
Ott ütötték csapra a hordókat,
S ittak harsány dal hanginal.
A hegedű, sip zöngzetével
Szilaj kurjantás egybeharsog,
A tölt pohár cseng és kihabzik,
A sarkantyú meg összecsatog . . .
A hősök gyűlnek, egyre gyűlnek;
— Az elsők immár rég kidültek:
Bóditó álom szállva rájuk,
Erővel zárul szempillájok;
Ki csak egy kortyantást ivott is
Az alomporral teli borból:
Főjét lehetja, lelke kábul —
Meglepve büvös, mély álomtól.
Aludni térnek . . . újra jönnek . . .
Majd mind elalszik a sereg . . .
— Hej harcziak! Hej jó vitézek,
Riadjatok! serkenjete! —
Mindhasztalan; szunnyadnak mélyen,
Merülve álom tengerében;
A vénült vadfa bus haraggal
Megrázza zugó lombjait:
„Jön a labancz! Ébredjete föl! . . .”
— Hiába! . . . Minden szunnyad itt.

Haszontalan nyert a jó ló:
Édes gazdám ébredj, riadj!
Hiába funak harczi kürtöt, —
Csak alszik egyre még a had.
Hej, éb.en. hogy rohanna mostan,
Látván az ellent ily közel,
Villám-lovon, villámlo karddal . . .
De így, — egy hang nélkül vesz el.
Jött a labanczhad, s kik szunnyadtak
Elszunyadának mindörökre, —
Siró anyák bus könyje hullván
Éles kardtól nyitott szívökre.

Piros virág nő a harcztéren,
Vértől vereslik gyöngö szirma,
S e hősök keblén nőtt virágot
A nép: álomvirágnak hívja.

A dombtetőn, a szöke Rába mellett
Még most is áll a terebélyes agg fa,
És mint mondják a patlakó halászok.
Ha jó az éjféli rémes pillanatja —
Körüle sarkantyuk pengését
S vig pohárcsengést hallani:
Ott vigadván a sirból fölkel
Kurucz vitézek arnyai . . .

A meggyilkolt vásárhelyi nábob életéből.

Ujhelyi Lipót egyike volt a legkülö-nösebb életmódot folytató embereknek. A saját erejéből, vasakarata és szorgalma folytán milliókat gyűjtött. A temérdek va-gyon megszerzésénél az is segítségére volt, hogy általában nem tartozott a lágyszívű emberek csoportjába és megtagadott min-den olyan kérest, amely az ő vagyonát akár csak egy fillér erejéig is apasztotta.

Ujhelyinek alig volt hatezer koronája, amikor szülővárosában: Hódmezővásárhe-lyen a gazdálkodást megkezdte. Aztán, hogy gyarapodni kezdett a vagyonkaja, mintegy harmincz év előtt nagyobb földterületet vett bérbe a Karolyi gróftól. A bérlet miatt aztán pört indított és végül 300 ezer ko-ronában kiegyeztek vele a birtok tulajdono-sai. Ez az összeg vetette meg aztan alap-ját a mostani millióknak. A pénzből Ujhelyi kisebb-nagyobb összegeket adott ki nagy kamatra, mert akkor még volt engedve bár-milyen magas kamat szedése. Így rakosgat-ta egymásra a forintokat, később pedig a nagy bankókat. Amikor már nagyobb ösz-szegekkel rendelkezett, ellátogatott az ingat-lan-árverésekre és egymás után potomaron vásárolta meg a nagykiterjedésű földbirtok-ko-kat, amelyeken aztán nemsokára nagy nyereséggel eladott. Nehány év előtt pél-dául a horgosi Kárász-féle birtokból nagyobb területet vett meg árverésen és már más-nap százezer korona nyereséggel tul adott rajta. De azért több birtokot megtartott. Így óriási földterületei vannak Csanád-, Bácsbodrog, Ung- és Sopronmegyében.

Vagyon a legutóbbi években megkö-zelítette a tízmillió forintot.

Tévedés volna, azonban azt hinni, mintha ez az óriási vagyon megszedítette volna Ujhelyit. Ő megmaradt továbbra is a hideg, kimértszavu, a fősvénységig takaré-kos embernek, a ki folyvást a vagyon gya-rapításán fáradozott. Ujhelyi még az ételén is takarékoskodott.

Ha például az uton előfogta az éhség, a gazdag ur nem ment vendéglőbe, hanem a magával vitt vörös hagymát, turót és barna kenyéret fegyasztotta el. — Érdekes, hogy Ujhelyi hatalmas birtokai gondozására egyet-len egy uradalmi tisztet sem tartott. Teljesen egyedül végezte a felügyeletet. Irásbeli teen-

dőit a legutolsó betűig maga végezte, mert senkiben sem bízott meg.

Mesébe illő dolgokat beszélnek az 58 évet élt nábob személyes bátorságáról. Ezek közül álljon itt a következő kis história:

Ujhelyi észrevette néhány év előtt, hogy vásárhelyi magtárjából egyre fogy a buza. Mindjárt sejtette, hogy tolvajok dézsmálják a magtár tartalmát.

De ő nem ment e miatt a rendőrségre, majd elvégzi ő ezt egyedül is gondolta.

Este kiment a magtár elé és a csatorna alá bujva várta a tolvajokat. Azok nem is késtek sokáig, hárman voltak és nyomban hozzá is fogtak az ajtó fölnyitásához.

Egyszerre azonban előttünk termett Ujhelyi és kis lámpát gyújtva, rájuk világított. Aztán szépen sarkon fordult és e szavakkal hagyta ott a bámuló embereket.

— Csakhogy megláttalak benneteket. Már most dolgozhattok.

Az is bátorsága mellett tanuskodik, hogy mindig teljesen egyedül kocsizott egyik tanyájáról a másikra. Nem félt, habár csaknem mindennap agyonveréssel fenyegették az adósai.

Es a dúsgazdag embernek nem volt semmi vágya. A vagyongyűjtésben találta föl minden élvezetét és akkor érezte magát legboldogabbnak, ha valakinek eldicsekedhetett az ő törhetetlen akarataról és fáradtságot nem ismerő munkásságáról.

A nábob ellen tömérdek pör volt folyamatban állandóan részint a szegedi, részint más törvényszékeknél. Ő maga is mindig pörösködött s ez ugyszólván szenvedélyévé vált. Legnevezetesebb pör volt az, amelyet Maczelka János vásárhelyi lakos indított elene hamis eskü miatt. Ennek az ügynek a tárgyalása teljes három napig tartott és Ujhelyi ez idő alatt mindig állt.

— Nem akarok a vádlottak padjára ülni, — mondotta a büszke nábob.

A harmadik napon aztán Pókay Elek tablabiro, akkor még törvényszéki bíró látva a vádlott teljes kimerültségét, széket hozatott neki. Ebből a pörből kifolyólag a nábobot háromévi börtönre ítélte a törvényszék, amit a tábla két évre szállított le. A pörújítás folyamán, amikor Eötvös Károly, Friedmann Bernát, Balassa Armin és Fülöp Zsigmond védtek a nábobot, tíz hónapi börtönre ítélték. A büntetés kitöltése előtt Ujhelyi külföldre ment, de 40 ezer korona díztosítékot tett le magáért. Már azt hitték, vissza sem jön, amikor egyszerre megjelent Winckler István dr. kir. ügyész előtt.

— Leülöm a büntetésemet — mondotta és komoran ballagott le a csillagba.

A tíz hónap alatt, a míg a börtönben volt, nem evett mást, mint tejet, kenyeret, hagymát és turót.

— A nehéz ételek nem egészségesek — szokta mondani a nábob, aki mindig a legegyszerűbb életmódot folytatta. De vas egészsége is volt ám az öregnek egész életében.

Kamarai közlemények.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara az érdekelt kereskedők és iparosok figyelmét felhívja a következő pályázatokra; részletes és kimerítő felvilágosítás a kamara hivatalában (Piacz u. 69. I. e.) nyerhető.

Gyarmatárak: M. Á. V. igazgatóság, olaj-, festék és egyéb gyarmatárak szállítására 1903. aug. 25-iki lejáratú pályázatot nyit. Bónatpénz 5%.

Építkezés: M. Á. V. igazgatóság kis-újszállási állomáson levő felvételi épület bővítésével kapcsolatos munkálatokra árlejtést

hirdet, Határidő aug. 25. Bónatpénz 3600 korona.

Faszállítás: Szombathelyi üzletvezetőség 1000 köbméter tűzifa szállítására nyit ajánlatot. Határidő szept. 2. Bónatpénz 5%.

Szeszszállítás: M. Á. V. igazgatóság borszesz szállítására pályázatot hirdet. Határidő aug. 28. Bónatpénz 5%.

Építkezés: Szolnoki dohánybevéltő hivatal 3 szoba, konyha és mellék épületek építésére hirdet pályázatot. Határidő aug. 19. Bónatpénz 5%.

Papírszállítás: Debreczeni m. kir. itélő tábla papír és írószerszállításra árlejtést hirdet. Pályázati határidő szept. 14. Bónatpénz 5%. 1700 kor.

Gyertyaszállítás. Debreczeni m. kir. itélő tábla gyertyaszállításra versenytárgyalást tart. Pályázati határidő szept. 5. Bónatpénz 200 kor.

Tüzelőfa szállítás. Debreczeni kir. itélő tábla 630 km. tűzifa szállításra. Ajánlatok szept. 7-ig adandók be. Bónatpénz 200 kor.

Termények szállítása. Kassai 6-ik hadtest és a III-ik honvédezred különféle terményekre hirdet pályázatot. (Bővebb a kamaránál.)

Olajszállítás. MÁV. igazgatósága olajszállításra árlejtést nyit. Határidő szept. 11.

Vasneműek. MÁV. igazgatóság vasneműek szállítására versenytárgyalást tart. Határidő szept. 4. Bónatpénz 5%.

Építkezési munkák. Nyiregyházai m. kir. dohány bevéltő hivatal építkezési munkákra. Határidő aug. 24. Bónatpénz 5%.

Különféle anyag. MÁV. igazgatósága különféle anyag szállításra pályázatot nyit. Határidő szept. 29. Bónatpénz 5%.

Festékszállítás. M. kir. áll. vasgyárak budapesti igazgatósága festékszállításra 1903. évi szept. 3-iki lejáratú, 5% bónatpénzzel.

Világító anyag. M. kir. állami vasgyárak világító anyag szállításra pályázatot nyit. Lejárat aug. 17.

Faszállítás. Miskolczi üzletvezetőség talpa szállításra. Lejárat aug. 29. Bónatpénz 5%.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (42.)

Írta: **ifjabb Móríc z Pál.**

A császár szeretőjének az apja.

Vuklis Pálfi uram az erőszakos Heister generális helyére lépett a császári fővezérlésben. Különös érdemei voltak reá, elsőbb mert hazáját éveken át rácz, német csapatokkal gázoltatta. Második nagy érdeme pedig az volt, oly szerencse érte, a József császár szeretőjének ő volt az apja. Tulajdon leánya nevezette ki a magyarhoni császári hadak fővezérévé. A boldogított császár többet is megtett volna szeretője szép szeméért . . . Heister uram s a többi német vezérek sörbe folytatták dühöket, mert vuklis Pálfi oly nagy hatalmat ruházott a császár, ígérhetett, oldhatott, köthetett tetszése szerint; de cserében a császár két fontos nemzeti jog törlését kérte. Hogy mondjon le a nemzet a szabad király választási jogáról, a Habsburg fiui ágra legyen az örökös és hogy adja fel azon hatalmas jogát, mit az arany bulla biztosított, hogy hűtlen, törvénytörő fejedelem ellen fegyverrel feltámadhat a nemzet.

Vuklis Pálfi habár sokat megszaladt az urban boldogult Bottyán após s egyéb kurucz vezérek előtt, mint alkudozó féligen alkalmas embernek bizonyult. Vastag hó réteg takarta a magyar pusztákat, de a sok

titkos követ süföggve-forogva járt a vuklis Pálfi és Károlyi uram hadiszállása között. Károlyi tudatta a fejedelemmel, hogy Pálfi rövid fegyverszünetre hajlandó, de leginkább szeretne személyesen beszélni a fejedelemmel, akkor úgy lehet egy óra alatt többet végezhetnek a nemzet javára, mint a következő ide s oda küldözése által. Rákóczi e közben a muszka főminiszterrel is találkozott Drohobiczán, a ki is biztatta fejedelmet a czár személyes jó indulatáról; de nem kecsegtette oly vérmesen, mint Beresényi. Hírét hallotta a törökök hadi rezgődésének. Nyíltan megmondá, ez esetben a czár semmit sem tehet az osztrák császár ellen. Mondá különben azt is, hogy a czár eljön Lengyelországba, ekkor a fejedelmek személyesen beszélhetnek. Rákóczi ily körülmények között határozta el, hogy találkát ad vuklis Pálfinak. A nyírségen találkoztak. Vay Adám uram vajai kastélyában. A kastély előtt a lombjavesztett fehérnyírfak úgy ágaskodtak ki a hóból, mint sirból feltámadó kísértetek.

Rákóczi és Pálfi találkoznak.

Mielőtt Rákóczi a vajai találkozóra elment volna, Kis-Várdán megszemlélte a hadait. 12,000 főnyi gyönyörű lovas sereg volt ez. Harczrakészek a közrendű vitézek, de a sereg főtisztjeit már megzavarták a Pálfi ígérgetései, hogy mindnyájan kegyelmet kapnak, hogy senki nem fogja őket jogaikban háborgatni. Rákóczi nyíltan beszélt vitézeivel. Kész a becsületes békére, melyet Pálfi a császár nevében ígérget, ha a nemzet minden szabadságát biztosítja.

— Én a nemzet nyugalmaért minden áldozatra kész vagyok, mondá a fejedelem, de ha ezélt nem érhetnek: itt az idő, hogy dicső halállal haljunk meg inkább, mintsem a német járom alá vessük magunkat . . .

Vuklis Pálfi uram már előbb érkezett Vajára. A nap lehanyatlott, midőn Rákóczi az öreg kastélyhoz ért. Pálfi kint fogadta a kastély udvarán. Ő vezette a fejedelmet lakosztályába. Együtt vacsoráltak. Midőn magokra maradtak, fesztelenül tértek a dologra. A bánus uram mindenjókát ígért. Szabadságot, közbozsánatot, a sérelmek orvoslását, mindent ígért. Rákóczinak is tele szájjal szórta az aranyos ígéreket. Megígérte, hogy az összes elkobzott vagyonába vissza helyezik. Oly magasranggal, kitüntetéssel karpótolják, a minőt csak kíván, csupán birja a kuruczokat békére, maga pedig csupán az erdelyi fejedelemségről mondjon le. Arra kérte Rákóczit, írjon a császárnak, ajánlja fel magasztánából a békét.

— Jól van, mondá Rákóczi, nemzetem érdekében erre is rászánom magamat. Irok, noha jól tudom, levelemre ugysem válaszolnak soha. Ösmerem én a császár embereit, nem tünnék azok a magyar nemzet szabadságát. — Mégis amit az ország e béke által nyerhet, szívesen elfogadom, de a saját előnyömről semmit. Mert jól tudom, ha a nemzet a fegyvert leteszi, megint csak az lesz a vége, kijátszák, azért kerülni akarom, hogy majd mint hazaárulót átkozzanak . . . Azért mielőtt végleg intézkednék, tanácskozom a magyar szövetség fejeivel.

Rákóczi és Pálfi uram lehető legbarátságosabban váltak el. Ugy siklott a szán a havon, mint a hattyu a tavon. A lombja vesztett fehérnyírfak szomoruan csörögtek, zörögtek a hóborított utszéleken. Fekete varjak bóbiskoltak az utakon. Rákóczi a vuklis Pálfi útján elküldte levelét a császárhoz. Noha jól mondta, inkább a pusztai szélnek dobta volna oda.

(Folyt köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

3 szép szoba előszobával és a szükséges mellékhelyiségekkel nov. 1-re jutányos áron kiadó. Piacz-u. 26. Főtözsde udvar. Bővebbet az udvarban levő gépraktárban.

Villamos bási csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Jevítasoknál félévi, új berendezéseknél másfélévi díjtalan rendbentartás illetve jóállás biztosítatik. Vidékresoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

Gyakornok felvétetik a „Hortobágy” gőzmalomban.

Üzleti könyvek

csoda olcsón kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piaczuteza 49.

Czimzések, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkálatokat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. „German Hongrie” czimen.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitéhető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-uteza 49.

Hajduvármegyében

Debreczenhez közel egy **italméréshez** (kiváló üzlet, 16—20.000 kor. forgalommal) és ezzel kapcsolatos nagyobb szabásu terményüzlethez társ kerestetik. Esetleg az illető meg is veheti. Szükséges tőke 10.000 kor. Czím a kiadóhivatalban.

Villanyos házcselegők felszerelését olcsón és szakszerelesen készíti **Rosenberg és Hammer** villanyműszerészek Debreczen, Piacz-u. 2 sz. a nagytemplom mellett.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt
divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek
divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek
15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa
divatruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

Félszázad óta

Aranyérem
Páris,
London.

kitünőnek elismert
dr. Síchulsky-féle

Aranyérem
Pécs,
Temesvár.

Arczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. — Megbízható sikerrel használatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy egy tégely ára 1 kor. 40 fill., egy kis tégely 70 fill. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 kor., egy kis üveg 1 k. Hozzávaló dr. Síchulsky szappan 60 fill.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.

Kiváló hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 k. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arca láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 k. 60 fl., egy kis doboz 1 kor.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legégszesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösödésük eltávolítása s megóvására, mely által egyuttal a foghúsrá is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTESZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toilette szappan. A bőrt finomítja és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kivánatra minta darabok ingyen adatk. Egy darab ára 80 fl.

HAI-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 2 kor.

Valódi minőségben kapható a készítő **Molnár Lipót** gyógyszerésznél Kassán.

Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerésztárában (Tisza palota), **Dr. Rothschnek V. Emil**, **Mihálovits Jenő** gyógyszerésztárában.

1797—1903 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A p-ladányi kir. jbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a földesi közbirtokossági takarékpénztár végrehajthatónak Végh Lajos és társai végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tvszék (a p-ladányi kir. jbiróság) területén levő Nádudvar községben fekvő a nádudvari 3944. 3221 sz. tjkvekben felvett ingatlanokra és a nádudvari 227 sz. tjkvekben felvett ingatlan Végh Lajos, László és Zsófiát illető részére az árverést 218 k. 320 k. illetve 667 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **1903 évi szept. hó 4-én d. u. 3 órakor** Nádudvar község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 21 k. 80 fillért, 32 k. 66 kor. 70 fillért készpénzben vagy az 1881 LX. tez. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt ig. minist. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tez. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság Püspökladányban 1903. évi jun. hó 9-én.

Dr. Tikos kir. alj. bíró.

Szolid provisiós képviselő

Debreczen és vidékére kerestetik. Ajánlatokat sub: „**Altwater liqueurfabrik, 5293**” je lige alatt továbbit **Rudolf Mosse Wien I Seilerstätte 2.**

Értesítés.

Intézetünknel 4 1/4 %-ra elhelyezve levő régibb betétek kamatlábát, tekintettel az általános pénzböszégre, —

1903. augusztus 15-től kezdve

további intézkedésig

4%-ra szállítottuk le.

Debreczenben, 1903. aug. 7-én tartott ülésünkből.

Közgazdasági bank részv. társaság igazgatósága.

Schicht-szappan

Védjegy
szarvas
vagy
kulcs

legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.